

Na osnovu člana 177 tačka 4 i člana 185 tačka 2 a u vezi sa članom 83 Zakona o osiguranju ("Službeni list RCG", br. 78/06 i 19/07), na 70. sjednici od 03. 08. 2011. godine, Savjet Agencije za nadzor osiguranja donio je

**PRAVILNIK
O BLIŽIM KRITERIJUMIMA I NAČINU
OBRAČUNAVANJA TEHNIČKIH REZERVI ZA REZERVISANE ŠTETE**

OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovim Pravilnikom propisuju se bliži kriterijumi i načini obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Član 2

Pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku, imaju sljedeća značenja:

Bruto rezervisane štete su rezervisane štete uvećane za očekivane troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta.

Neto rezervisane štete su bruto rezervisane štete umanjene za udio reosiguravača.

Troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta obuhvataju direktne i indirektne troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta.

Direktni troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta su troškovi koji se mogu direktno locirati na pojedinu štetu (npr. kamate, sudski troškovi i takse u sporovima idr.).

Indirektni troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta su troškovi koji nijesu locirani na pojedinu štetu a nastali su u procesu rješavanja i isplate šteta (npr. plate, administrativni troškovi itd.).

Nastale prijavljene a neriješene štete su štete koje su prijavljene osiguravajućem društvu i nijesu riješene do kraja obračunskog perioda.

Nastale neprijavljene štete su štete koje su nastale i nijesu prijavljene osiguravajućem društvu do kraja obračunskog perioda.

Riješene štete obuhvataju plaćene, likvidirane i odbijene štete do kraja obračunskog perioda.

Plaćene štete su riješene štete u obračunskom periodu koje su isplaćene po osnovu obaveza nastalih iz ugovora o osiguranju.

Likvidirane štete su one riješene štete koje nijesu plaćene u obračunskom periodu a za koje je uspostavljena i priznata obaveza od strane društva i iznos obeštećenja ili naknade je prihvaćen od strane tražioca.

Odbijene štete su riješene štete u obračunskom periodu za koje nije priznata obaveza od strane društva.

Reaktivirana šteta je ponovno prijavljena već ranije riješena šteta.

Član 3

Rezervisane štete obračunavaju se u visini procijenjenih obaveza koje je društvo za osiguranje dužno isplatiti po osnovu onih ugovora o osiguranju kod kojih je osigurani slučaj nastupio prije kraja obračunskog perioda, uključujući sve troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta.

Društvo rezervisane štete obračunava na osnovu obaveza iz ugovora o osiguranju i ugovora o reosiguranju, normativa za pružanje usluga u postupku utvrđivanja štete, vrijednosti materijala i usluga, nalaza i mišljenja vještaka, procjenitelja, aktuara i drugih stručnjaka, kao i na osnovu podataka o troškovima vezanim za rješavanje i isplatu šteta.

Rezervisane štete moraju pored procijenjenih obaveza za nastale prijavljene a neriješene štete, obuhvatiti i procijenjene obaveze za nastale a neprijavljene štete.

Društvo za osiguranje utvrđuje rezervisane štete po rizicima unutar vrsta osiguranja, a ako ne može onda po vrstama osiguranja.

Član 4

Za ugovore o osiguranju u kojima su obaveze iskazane u stranoj valuti, rezervisane štete obračunavaju se ukoliko je to moguće u stranoj valuti (kod pojedinačne procjene za svaku štetu obračun u stranoj valuti je obavezan) i preračunavaju u € po kursu na kraju obračunskog perioda na način saglasan odredbama ugovora o osiguranju.

Član 5

Rezervisane štete obuhvataju:

1. rezerve za nastale, prijavljene a neriješene štete do kraja obračunskog perioda za koji se utvrđuje rezerva šteta (RBNS);
2. rezerve za nastale neprijavljene štete do kraja obračunskog perioda za koji se utvrđuje rezerva šteta (IBNR).

Rezerve za štete koje su nastale i nijesu prijavljene, iz stava 1 tačka 2 ovog člana, mogu obuhvatati, ako je to potrebno (zavisno od načina utvrđivanja rezervi za prijavljene štete i tehnologije obrade šteta) i:

1. rezerve za nastale a nedovoljno riješene odnosno rezervisane štete (budući razvoj po prijavljenim štetama – IBNER),
2. rezerve za štete koje bi mogle biti reaktivirane u budućnosti i
3. rezerve za štete u prenosu (prijavljene ali nijesu u rezervi za prijavljene štete ili nezavedene štete – RBNR).

Društvo za osiguranje nije obavezno da posebno iskazuje svaku od rezervi iz prethodnog stava ovog člana.

POSEBNE ODREDBE

Član 6

Rezervisane štete obračunavaju se posljednjeg dana sljedećih obračunskih perioda (u daljem tekstu datumi procjene), i to:

- 31. decembra tekuće godine (godišnji obračun),
- 31. marta, 30. juna i 30. septembra tekuće godine (obračuni u toku godine),
- na dan stupanja na snagu prenosa portfelja osiguranja.

Podaci o rezervisanim štetama iz stava 1 ovog člana sačinjavaju se po tabelama koje su priložene uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni dio, a dostavljaju se Agenciji na način i u rokovima utvrđenim pravilnikom kojim se uređuje sadržina izvještaja, obavještenja i drugih podataka koje društvo za osiguranje dostavlja Agenciji.

REZERVISANE NASTALE, PRIJAVLJENE A NERIJEŠENE ŠTETE

Član 7

Rezerve za nastale, prijavljene a neriješene štete se obračunavaju za sve štete koje su prijavljene osiguravajućem društvu, a koje nijesu riješene do kraja obračunskog perioda, i to pojedinačnom procjenom za svaku štetu.

Pojedinačna procjena za svaku štetu utvrđuje se prema procjeni vrijednosti očekivanih isplata na osnovu dokumentacije prikupljene u postupku rješavanja odštetnog zahtjeva.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, za nastale prijavljene a neriješene štete u redovnom postupku (koje nijesu u sporu) za koje je utvrđen pravni osnov ali nijesu pribavljeni potrebni dokumenti na osnovu kojih bi se s većom preciznošću (valjano) mogli obračunati rezervisani iznosi - rezerviše se, i to po svakoj šteti, iznos najmanje u visini prosječnog iznosa šteta riješenih u tekućoj godini za vrstu osiguranja kojoj ta šteta pripada.

Iznos rezervisanih šteta iz stava 1 ovog člana ponovno se procjenjuje na kraju svakog obračunskog perioda.

Rezervisane nastale prijavljene a neriješene štete u osiguranju od odgovornosti koje se isplaćuju u obliku rente, obračunavaju se u kapitalizovanim iznosima (sadašnja vrijednost budućih rentnih isplata).

Rezerve iz stava 5 ovog člana se utvrđuju za svaku rentnu štetu posebno, pri čemu se koriste demografske tablice objavljene od nadležnog državnog organa, i diskontuju se stopom koja nije veća od 5% godišnje, uzimajući u obzir i očekivano povećanje iznosa rente.

Rezerve iz stava 5 ovog člana društvo za osiguranje posebno iskazuje u okviru rezervi za nastale, prijavljene a neriješene štete.

REZERVISANE NASTALE, A NEPRIJAVLJENE ŠTETE

Član 8

Rezervisane nastale a neprijavljene štete utvrđuju se na osnovu statističkih podataka za takve štete, podataka o prijavljenim štetama i tehnologije obrade šteta, kao i ostalih raspoloživih podataka i informacija.

Član 9

Zavisno od karakteristika pojedine grupe ili vrste osiguranja, portfelja društva, kao i od oblika i kvaliteta raspoloživih podataka, rezervisane nastale a neprijavljene štete obračunavaju se sljedećim aktuarskim metodama ili njihovim kombinacijom:

- metoda lančanih ljestvica;
- metoda očekivane kvote šteta – ova metoda se može koristiti kada, zbog nedovoljnosti podataka, nije moguće korišćenje preciznijih metoda;
- Bornhuetter-Fergusonova metoda;
- ostale aktuarske metode (ukoliko po mišljenju ovlašćenog aktuara prethodno navedene metode ne daju realnu procjenu rezervisanih šteta ili ih je nemoguće primijeniti u određenoj vrsti osiguranja).

Član 10

Ukoliko podaci za utvrđivanje rezerve za nastale a neprijavljene štete ne sadrže i podatke o rentnim štetama, rezervu za nastale a neprijavljene rentne štete je potrebno posebno utvrditi koristeći metode iz člana 9 ovog Pravilnika.

TROŠKOVI VEZANI ZA ISPLATU ŠTETA U BRUTO REZERVISANIM ŠTETAMA

Član 11

Troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta sastavni su dio bruto rezervisanih šteta, a odnose se na direktne troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta i indirektno troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta.

Za obračun bruto rezervisanih šteta po vrstama osiguranja, ukupni iznosi rezervisanih nastalih prijavljenih a neriješenih šteta i nastalih neprijavljenih šteta koriguju se koeficijentom rezervacije troškova vezanih za rješavanje i isplatu šteta r_t .

Koeficijent iz stava 2 ovog člana društvo utvrđuje na kraju obračunskog perioda po vrstama osiguranja, na osnovu sljedećeg obrasca:

$$r_t = 1 + \frac{T_t}{S_{U_t}}, \text{ pri čemu je}$$

- r_t = koeficijent rezervacije troškova vezanih za rješavanje i isplatu šteta,

- T_t = troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta na kraju obračunskog perioda,
- S_{Ut} = ukupan iznos riješenih šteta, odnosno naknade osiguranja na kraju obračunskog perioda (uključujući i rentne štete).

Bruto rezervisane štete na datum procjene obračunavaju se kao proizvod koeficijenta r_t i iznosa rezervisanih šteta na taj datum.

NETO REZERVISANE ŠTETE

Član 12

Društvo za osiguranje udio reosiguravača u bruto rezervisanim štetama određene vrste osiguranja obračunava u skladu sa odredbama ugovora o reosiguranju i zavisno od primijenjene metode obračuna rezervisanih šteta.

Član 13

Neto rezervisane štete (rezervisane štete u samopridržaju) društva koje obavlja poslove reosiguranja izračunavaju se kao razlika rezervisanih šteta po aktivnom poslu reosiguranja (po osnovu rizika preuzetih od osiguravača ili drugih reosiguravača) i rezervisanih šteta po pasivnom poslu reosiguranja (po osnovu rizika predatih drugim reosiguravačima).

Član 14

Do objavljivanja demografskih tablica Zavoda za statistiku Crne Gore, za obračun rezervi iz člana 7 stav 5 ovog Pravilnika, društvo za osiguranje će koristiti podatke o smrtnosti i doživljenju za muškarce i žene iskazane u demografskim tablicama SFRJ za period 1980-1982. godina objavljene od strane Saveznog zavoda za statistiku.

Izuzetno od prethodnog stava ovog člana, do objavljivanja demografskih tablica Zavoda za statistiku Crne Gore, dozvoljeno je korišćenje i drugih demografskih tablica ako se njihovom primjenom dobijaju veći iznosi rezerve iz člana 7 stav 5 ovog Pravilnika i ako ovlašćeni aktuar to obrazloži u svojem mišljenju.

Član 15

Ovaj Pravilnik objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore", a stupa na snagu 01. 10. 2011. godine.

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika, prestaje da važi Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete ("Sl. list CG" br. 70/08).

Broj: 01-795/3-11

Podgorica, 03. 08. 2011. godine

PREDSJEDNIK SAVJETA
Branko Vujović, s.r.

Tabela 1. Redovne štete (sa rentnim štetama)

Vrsta osiguranja	REDOVNE ŠTETE					
	Rezervisane nastale prijavljene a neriješene štete 31.12.prethodne godine			Od toga riješeno na dan obračuna tekuće godine		
	Godina nastanka štete	Broj	Iznos	Godina nastanka štete	Broj	Iznos
Ukupno:						

Tabela 2. Sudske štete (sa rentnim štetama)

Vrsta osiguranja	SUDSKE ŠTETE					
	Rezervisane nastale prijavljene a neriješene štete 31.12.prethodne godine			Od toga riješeno na dan obračuna tekuće godine		
	Godina nastanka štete	Broj	Iznos	Godina nastanka štete	Broj	Iznos
Ukupno:						

Tabela 5. Ukupno rezervisane štete na dan _____ godine

Šifra vrste osiguranja	Vrsta osiguranja	Rezervisane nastale prijavljene a neriješene štete				Iznos rezervisanih nastalih neprijavljenih šteta IBNR	Koeficijent za rezervaciju troškova u vezi sa rješavanjem štete (član 11 ovog Pravilnika)	Ukupno rezervisane štete	Ukupno rezervisane nastale prijavljene a neriješene štete	Ukupno rezervisane nastale neprijavljene štete
		Ukupno broj	Od toga broj rentnih šteta	Ukupni iznos	Od toga iznos rentnih šteta					
		1	2	3	4	5	6	7=6*(3+5)	8=6*3	9=6*5
01	Osiguranje od posledica nezgode									
02	Zdravstveno osiguranje									
03	Osiguranje motornih vozila									
04	Osiguranje šinskih vozila									
05	Osiguranje vazduhoplova									
06	Osiguranje plovnih objekata									
07	Osiguranje robe u prevozu									
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti									
09	Ostala osiguranja imovine									
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila									
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova									
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata									
13	Osiguranje od opšte odgovornosti									
14	Osiguranje kredita									
15	Osiguranje jemstva									
16	Osiguranje finansijskih gubitaka									
17	Osiguranje troškova pravne zaštite									
18	Osiguranje pomoći na putovanju									
19	Druge vrste neživotnih osiguranja									
20	Osiguranje života									
21	Rentno osiguranje									
22	Dopunsko osiguranje uz osiguranje života									
23	Druge vrste životnih osiguranja									
I.Ukupna životna osiguranja (od 20 do 23)										
II.Ukupno neživotna osiguranja (od 1 do 19)										
UKUPNO (I+II)										

Napomena: Kolone 1 i 3 uključuju rentne štete